

Academia
Română,
Filiala
Cluj Napoca

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA CLUJ-NAPOCA
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ
ȘI ISTORIE LITERARĂ
„SEXTIL PUȘCARIU”

SOCIETATEA
ROMÂNĂ DE
DIALECTOLOGIE

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI

Cluj-Napoca
4-5 | 09 | 2025
Ediția a VII-a

Zilele **SEXTIL PUȘCARIU**

Program

International Conference / Conferința Internațională

Joi, 4 septembrie 2025

8.30–9.00 Sala Club a Colegiului Academic (str. Emmanuel de Martonne, nr. 1)

Primirea participanților

9.00–9.30 *Deschiderea lucrărilor conferinței*

Cuvinte de salut:

Ioan Bolovan, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului de Istorie „George Barițiu”

Horea Poenar, prorector al Universității Babeș–Bolyai

Adrian Tudurachi, directorul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”

9.30–10.45 *Conferință plenară*

Moderator: Adrian Tudurachi

Acad. Mircea Martin (Academia Română), *O utopie necesară*

10.45–11.00 Pauză de cafea

11.00–12.30 *Comunicări în plen*

Cristian Moroianu (Universitatea din București, Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”), *Pe urmele DA-ului. Un dicționar de dublete etimologice ale limbii române*

Florin Oprescu (Universitățile Wien, Institutul Limbii Române), *Alexitimia literaturilor postcoloniale. Cazul Transilvaniei*

Ion Taloș (Universitatea din Köln), *Dacia, dacii și românii în Liber Sancti Iacobi. Codex Calixtinus (sec. XII)*

12.30–12.45 Pauză de cafea

12.45–13.15 *Moment festiv*

Ceremonia de decernare a premiilor „Sextil Pușcariu” de debut în cercetare

Acordarea titlului de membru de onoare al Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” domnului profesor Roberto Merlo (Universitatea di Torino). Cuvânt de *laudatio*: Ioana Bican (Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj-Napoca)

13.15–14.30 Pauză

14.30–14.50 Vizită ghidată a expoziției „*Scoposul meu iaste binele comun*”. *Literatura practică a Școlii Ardelene*, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei (Str. C. Daicoviciu, nr. 2)

SECȚIUNEA DE STUDII LINGVISTICE

Joi, 4 septembrie 2025

15.00–17.20 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Adrian Chircu, Dumitru Loșonți

G.G. Neamțu (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Categorii în discuție: mod, intensitate, diateză*

Adrian Chircu (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Dinicu Golescu și ale sale Băgări de seamă asupra diminutivelor*

Dumitru Loșonți (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Contribuții la studiul sufixelor românești*

Pierre Swiggers (KU Leuven), *L'organisation du travail de documentation en linguistique : la réception des propositions de Sextil Pușcariu au sein du Comité international permanent de linguistes* (online)

Dinu Moscal (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide, Iași), **Ana-Maria Gînsac** (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Câteva precizări și elemente noi privind observațiile lui Sextil Pușcariu despre limitarea în timp și spațiu a legilor fonetice*
Discuții

17.20–17.40 Pauză de cafea

17.40–19.30 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Oana Boc (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Teoria humboldtiană – o ilustrare a relativității lingvistice?*

Mircea Minică, Maria Ștefănescu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Categoria logică a „pasiunii” și expresia ei, gramaticală și lexicală, în limbă*

Maria Aldea (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Nicolae Drăganu și școala de lingvistică clujeană*

Bianca Alecu (Universitatea din București), *Convenție și creativitate în comunicarea online. Aspecte ale interacțiunii în forumul Reddit*
Discuții

**19.30 Cină festivă în „Cabinetul lui Sextil Pușcariu”
(Str. E. Racoviță, nr. 21)**

SECȚIUNEA DE STUDII LINGVISTICE

Vineri, 5 septembrie 2025

9.00–11.10 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Cosmina-Maria Berindei, Manuela Nevaci

Acad. Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Universitatea din București), *Termeni de origine slavă în dialectele limbii române din perspectivă geolingvistică*

Irina Floarea (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Elemente de terminologie în arhitectura tradițională a caselor*

Roberto Merlo (Universită di Torino), *Între italiană și română: inovații semantice și morfosintactice în româna copiilor „heritage speakers” din Italia*

Luchia Antonova-Vasileva (Institute for Bulgarian Language „Prof. Ljubomir Andreychin”, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia), *Some archaic dialectal lexemes, registered in the dialect continuum of the Bulgarian language and the Romanian language*

Cosmin Căprioară (Universitatea „Ovidius”, Constanța), *Gerunziul în -ă în Atlasul lingvistic român pe regiuni: Muntenia și Dobrogea (online)*
Discuții

11.10–11.30 Pauză de cafea

11.20–13.15 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Alina Bojoga (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Dialectologie și lexicografie. Câteva observații cu privire la DLR*

Francisco-Răzvan Constantin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Arii lingvistice motivaționale pe baza ALRR. Sintează*

Manuela Nevaci (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Universitatea din București), **Nicoleta Paris Gherghilescu** (Universitatea din București), *Termeni de rudenie în dialectele românești și romanice. O analiză geolingvistică*

Ana-Maria Năstasă (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Elemente lexicale în graiul din Țara Loviștei*
Discuții

13.15–14.00 Pauză de cafea și gustare

14.00–16.10 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Rozalia Colciar, Veronica Ana Vlasin

Adelina Emilia Mihali (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Străzi cu accent franțuzesc: o cercetare asupra motivației onomastice în România*

Veronica Ana Vlasin, Cosmina Timoce-Mocanu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *laurt vs. lapte acru. Sensuri și distribuție geografică pe baza ALR și a răspunsurilor la chestionarele MLR*

Lucrarea este realizată în cadrul proiectului GAR 2023-029: Alimentația în documentele etnografice și lingvistice interbelice din patrimoniul institutelor clujene ale Academiei Române. Corpus digital de referințe și transferul cunoașterii către sectorul agroalimentar – ADELIS

Andreea-Nora Pușcaș (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *A fi cu burta la gură. Gravitatea și creativitatea lexicală în limba română*

Lavinia Nasta (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *De-a puia-gaia: note (geo- și etno-) lingvistice*

Manuela Nevaci (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Universitatea din București), **Maria Voinea Cucona** (Universitatea din București), *Graiul românilor din Timocul din Bulgaria dintr-o perspectivă geolingvistică*
Discuții

16.10–16.30 Pauză de cafea

16.30–18.20 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Violeta-Ana Grumăzescu Muntianu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Aspecte dialectale în graiurile din satele Izvoarele și Iugani, județul Iași*

Geanina-Marina Dumitruț (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Discursul publicitar pentru telefonie mobilă Orange. O abordare retorico-pragmatică a strategiilor argumentative și persuasive*

Maria-Loredana Pleșca (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Contribuții pragmatice ale pronumelui în economia limbajului*

Manuela Nevaci (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Universitatea din București), **Ruth Rusu Șaramet** (Universitatea din București), *Integrarea tehnologiei digitale în predarea basmului în contexte diglosice: perspective didactice și lingvistice* (online)
Discuții

18.20–18.30 Pauză de cafea

18.30 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21): Închiderea lucrărilor conferinței

SECȚIUNEA ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

Joi, 4 septembrie 2025

15.00–17.20 Sala ALR (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Gabriela Violeta Adam, Federica Cugno

Gabriela Violeta Adam (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), Prezentarea proiectului *Fotografia ca document lingvistic în Atlasul lingvistic român*

Federica Cugno (Università di Torino), *Ugo Pellis raccoglitore-fotografo: un excursus sulla documentazione iconografica delle inchieste istroromene dell'Atlante Linguistico Italiano*

Gabriela Violeta Adam (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Experiența de teren reflectată în jurnalul de anchetă și în fotografiile Atlasului lingvistic român*

Rozalia Colciar (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Două anchete dialectale, ALR II și ALRR–Transilvania, reflectate în jurnalele de anchetă. Privire comparativă (II)*

Cosmina-Maria Berindei (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Locul fotografiei în cercetarea lingvistică*
Discuții

17.20–17.40 Pauză de cafea

17.40–19.30 Sala ALR (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Atelier

Fotografia ca document lingvistic

Participanți: **Gabriela Violeta Adam, Cosmina-Maria Berindei, Rozalia Colciar, Federica Cugno, Roberto Merlo, Veronica Vlasin**

**19.30 Cină festivă în „Cabinetul lui Sextil Pușcariu”
(Str. E. Racoviță, nr. 21)**

SECȚIUNEA DE FILOLOGIE

Vineri, 5 septembrie 2025

9.00–11.10 Sala ALR (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Alexandra Baneu, Cristian Gașpar

Iosif Camară (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Sbornicul praznical din Șchei (sfârșitul secolului al XVI-lea)*

Cristian Gașpar (Central European University, Viena), *Un divorț cu năbădăi în Ardealul veacului al XVII-lea și urmele sale lingvistice. Note de dialectologie istorică și sociolingvistică diacronică pe marginea unor documente puțin cunoscute*

Marcela Ciortea (Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia), *Etnonime explicate de Principele Dimitrie Cantemir în Istoria Imperiului Otoman*

Anca Sapovici (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București), *Concluzii privitoare la evoluția semantică a cuvintelor expresive de origine (neo)greacă*

Crina Pop (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Compunerea în Ceaslovețul de la Bălgrad*

***Eugen Pavel** (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Nicolae Drăganu și literatura română veche (Pagini inedite)*
Discuții

11.10–11.30 Pauză de cafea

11.20–13.15 Sala ALR (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Bogdan Harhătă (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Lexiconul de la Buda (1825) la 200 de ani*

Otilia Urs, Alexandra Baneu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Literatura practică a Școlii Ardelene. Câteva observații*

Ana-Maria Gînsac (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Note despre traducerea etnonimelor în româna premodernă*

Marta Vremir (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Spățcel, pumnal, măhramă. Veșminte în Lexiconul de la Buda*
Discuții

13.15–14.00 Pauză de cafea și gustare

SECȚIUNEA DE STUDII LITERARE

Joi, 4 septembrie 2025

15.00–17.20 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: GrațIELa Benga-Țuțuianu, Călin Teuțișan

GrațIELa Benga-Țuțuianu (Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, Timișoara), *Homo viator, între traume identitare și mize politice. Reprezentări în corespondența lui Sorin Titel*

Adrian Tudurachi (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Afecte meteorologice. Schițe pentru o tehnică de anchetă*

Laura Pavel (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Concepte interpretative în rețea: performativitate și autoteorie*

Constantina Raveca Buleu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Romanul maximalist. O abordare analitică*

Emanuel Lupașcu (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Timp comprimat, vers comprimat: despre economia (politică a) abstracției poetice (2010–2024)*
Discuții

17.20–17.40 Pauză de cafea

17.40–19.30 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Magda Wächter (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Camil Petrescu și contradicțiile „conceptului scriitoricesc”*

Andra Gălan (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Modelele culturale și imaginarul livresc în scrierile memorialistice feminine. Studii de caz: Annie Bentoiu și Oana Orlea*

Ligia Tudurachi (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Critica modei – o formă radiofonică argheziană*

Alexandra Oros (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Conturarea posturii literare în corespondența Ioanei Em. Petrescu*
Discuții

**19.30 Cină festivă în „Cabinetul lui Sextil Pușcariu”
(Str. E. Racoviță, nr. 21)**

SECȚIUNEA DE STUDII LITERARE

Vineri, 5 septembrie 2025

9.00–11.10 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Cosmin Borza, Emanuel Modoc

Iulian-Emil Coțofană (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Urmări ale orientării marxiste a lui C. Dobrogeanu-Gherea în receptarea scrierilor sale*

Cosmin Borza (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Melodramele neoliberalismului: reprezentarea emigrației economice în romanul postcomunist*

Geanina Giuhat (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Literatura science-fiction scrisă de femei (1948–1989): producție, direcții, contexte*

Emanuel Modoc (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Subgenurile romanului românesc (1845–2000): Dinamici istorice și transformări canonice*

Elena Faur (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Recuperarea exilului. Din atelierul de lucru al Dicționarului scriitorilor români*

Discuții

11.10–11.30 Pauză de cafea

11.20–13.15 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Alexandra Ilie (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *En passant între lumi: o lectură stilometrică a teatrului absurd*

Silvia Giurgiu (Universitatea din Zagreb/ Institutul Limbii Române), *Regimul pronominal al argumentării în critica lui Matei Călinescu*

Mihai-Cătălin Popa (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *„Limbă și stil” în proza lui Radu Cosașu*

Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Disocierea ca mecanism de apărare a sinelui în romanele Ecografie, de Alexandru Popescu și Să nu se aleagă praful de toate, de Cosmin Perța (online)*

Discuții

13.15–14.00 Pauză de cafea și gustare

14.00–16.10 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Moderatori: Liliana Burlacu, Ioana Tămăian

A.C. Cofan (Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București), *Observații filologice asupra Memoriilor lui Sextil Pușcariu* (online)

Robert Cincu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *Nicolae Drăganu – polemici în filologia românească a anilor 1920*

Liliana Burlacu (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca), *G. Călinescu – însemnări despre vilegiatură*

Ioana Pavel (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Rectificările canonului în proza lui Constantin Țoiu*

Nina Corcinschi (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Literatura română din Basarabia: câteva concepte operaționale* (online)
Discuții

16.10–16.30 Pauză de cafea

16.30–18.20 Sala Nicolae Drăganu (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Natalia Hariton (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Cronica literară din Basarabia: limite și provocări* (online)

Constantin Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Chișinău), *Raportul dintre individ și sistemul totalitar reprezentat în proza lui Aureliu Busuioc: forme de rezistență și adaptări forțate la noile paradigme ideologice* (online)

Discuții

18.20–18.30 Pauză de cafea

18.30 Sala de lectură (Str. E. Racoviță, nr. 21)

Închiderea lucrărilor conferinței

*Autorii au optat doar pentru publicarea lucrării în volum.

NOTE

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și al
Consiliului Local Cluj-Napoca, în parteneriat
cu Societatea Română de Dialectologie.

Partener de print:
 impress®